

BÜRO AİLESİ SENDİKASI BAL SEN

Sayı : MS511-2022- 159

10.11.2022

Konu : Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Engelli Alımında
Yüzdesel Farkın Kaldırılması, Engelli Memur
Sayısının Artırılması Talebi

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA

Bilindiği üzere 657 Sayılı devlet Memurları Kanununun 53'üncü maddesinde Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorunda olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 50'inci maddesinde ise elli veya daha fazla işçi çalıştırılan özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlülüğünün olduğu bilinmektedir. Her iki istihdam şekli de Kamu Kurumlarına personel sağlanmakta iken, memur ve işçi alımlarında yüzdesel farkın bulunduğu görülmektedir.

Kamuya alımda işçi memur ayrımı olmaksızın her iki istihdamda da yüzdenin eşitlenmesi ve 657 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesiyle, 4857 Sayılı Kanun'un 50'nci maddelerinin eksiksiz uygulanması gerekmekte ise de uygulamada bu oranlarda personel çalıştırılmadığı tespit edilmiştir.

Her iki Kanun maddeleri ve bu maddelere göre çıkartılan Yönetmelik maddelerini incelediğimizde; 657 Sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinde "Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece engel grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır.

Engelli personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur. Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimine üzerine, engelli kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir.

Engellilerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve engel grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere, engellilerin görevlerini yürütmelerinde hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğine, kamu kurum ve kuruluşlarınca engelli personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkin

Bostanbaşı Mah. Sarıoğlu Sok. No:1/16 Yeşilyurt/MALATYA
e-Posta: buroalesi@gmail.com internet:www.buroalesi.com
Kep adresi: buroalesisendikasi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Burak DİNÇER
(Genel Başkan)
Tel: 0 544 275 36 27

usul ve esaslar ile diğer hususlar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.” Hükmü amirdir.

Kanun maddesi gereği çıkartılan 07.02.2014 tarih 28906 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı Ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik yayımlanmıştır. İlgili Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde 657 Sayılı Kanun'un 53'üncü maddesi gereği “Engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurtdışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü dikkate alınır.” hükmü amirdir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 50'inci maddesinde “İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.” hükmü amirdir.

Yine 657 Sayılı Kanun'un 53'üncü maddesi gereği çıkartılan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde “Engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurtdışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü dikkate alınır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 50'inci maddesine göre çıkartılan Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde “ İşverenler;

a) 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları, özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ile yüzde iki eski hükümlü veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçiyi,

b) Tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde 51 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ile yüzde iki eski hükümlü veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.” hükmü amirdir.

Her iki istihdam Kamu Kurumuna yapılmasına rağmen işçi alımında ve memur alımında yüzdesel farkın ortadan kaldırılması ve engelli alımı için Kanunlarda belirtilen oranların eksiksiz uygulanması talebimizle ilgili olarak yapılan araştırmalarda TÜİK verisine göre 2022 haziran itibariyle Kamuda istihdam sayısı Kadrolu sayısı 3.028.432, Sözleşmeli sayısı 568.368, Sürekli İşçi 1.225.051, Geçici İşçi 59.672, Diğer 107.890 olmak üzere 4.989.413 olarak açıklanmıştır. Son olarak ataması yapılan 2 bin 927 kişi ile birlikte kamudaki engelli memur sayısının 66 bine ulaşıyorsa da 2022 itibariyle kadrolu personel sayısının 3 milyon üzerinde olduğu görülmekle birlikte yüzde 3 olarak uygulanan memur alımında dahi gereken sayı istihdam edilmemiştir.

Engelliler ile ilgili yapılan düzenlemeler;

01.07.2005 tarihli 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Kanun'un Amaç başlıklı 1'inci maddesinde “Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli

düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır” hükmü amirdir.

Yine 01.07.2005 tarihli 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Tanımlar başlıklı 3’üncü Maddesinin 1’inci fıkrasının c bendinde “Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey” şeklinde tarif edilmiştir.

Yine 01.07.2005 tarihli 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Ayrımcılık başlıklı 4A Maddesinde “(Ek:6/2/2014-6518/65 md.) Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır. Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır. Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez” hükmü amirdir.

Yine 14 Temmuz 2009 tarih 27288 sayılı Resmi Gazetede, 03.12.2008 tarihli ve 5825 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi yayımlanmıştır. İlgili Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Ayrımcılık Yapılmaması ve Eşitlik konulu 5’inci maddesinin 3. bendinde “Taraf Devletler eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tüm adımları atar.” 4. Bendinde ise “Engellilerin fiili eşitliğini hızlandırmak veya sağlamak için gerekli özel tedbirler işbu Sözleşme amaçları doğrultusunda ayrımcılık olarak nitelendirilmez.” denilmektedir.

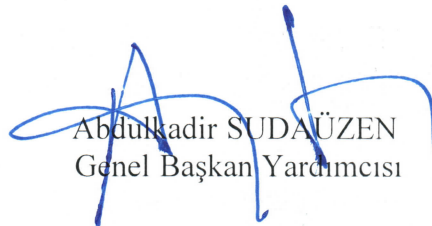
Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinde; erişilebilirlik, yaşama hakkı, adalete erişim, bağımsız yaşam ve topluma dahil olma, düşünce ve ifade özgürlüğü, bilgiye erişim, eğitim, sağlık, rehabilitasyon, istihdam, siyasal ve kamusal yaşama katılım gibi tüm hakların engelliler açısından hayata geçirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması için devletleri yükümlü kılmaktadır. Sözleşme ile engellilik konusunda tüm toplumsal taraflara yönelik olarak bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmesi, engellilerin haklarının tüm politika ve programlarda bütüncül bir anlayışla korunması ve teşvik edilmesi, engellilerin haklarını ihlal eden her türlü uygulamaya son verilmesi ve özellikle de her hakkın kullanımı bakımından engelliliğe dayalı ayrımcılıkla mücadele için gerekli tedbirlerin alınması öngörülmektedir.

Bu çerçevede taraf devletlerin politika ve programlama yapma, yasal ve idari tedbirleri alma, mevzuatı güncelleme ve uygulamayı izleme yükümlülüğü bulunmaktadır. Ayrıca, politika ve programların oluşturulması ile uygulama ve izleme aşamalarındaki tüm karar alma süreçlerine engelli bireylerin katılımının sağlanması Sözleşmenin önemle vurguladığı yükümlülükler arasındadır.

Yukarıda anlatıldığı üzere engelli bireylerin Kamuya atanması için tüm düzenlemeler ve gerekli olan tüm kanunlar kullanılabilir hale getirilmiş ve uygulanmak üzere beklemektedir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkartılan Yönetmelik, 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Kanun ve 5825 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 5’inci maddesi hükümleri açıkken kamuya alınan memur sayısının kanun maddesinde belirtilen şekilde tüm memur sayısının %3 lük orana eşit olan sayıya tamamlanması ve memur alımında uygulanan %3 lük oran ile kamuya alınan işçide uygulanan %4 lük oranın tüm memur sayısı içinde az olduğu apaçık ortadayken bu iki oranın Sosyal Devlet İlkesi gereği %5 veya uygun olabilecek daha üst bir sınıra çıkartılması için gerekli çalışmaların yapılması ve neticesinin 4688 sayılı Kanununun 19/f maddesi hükmü uyarınca sendikamıza bilgi verilmesini;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Abdulkadir SUDAÜZEN
Genel Başkan Yardımcısı

Burak DİNÇER
Genel Başkan